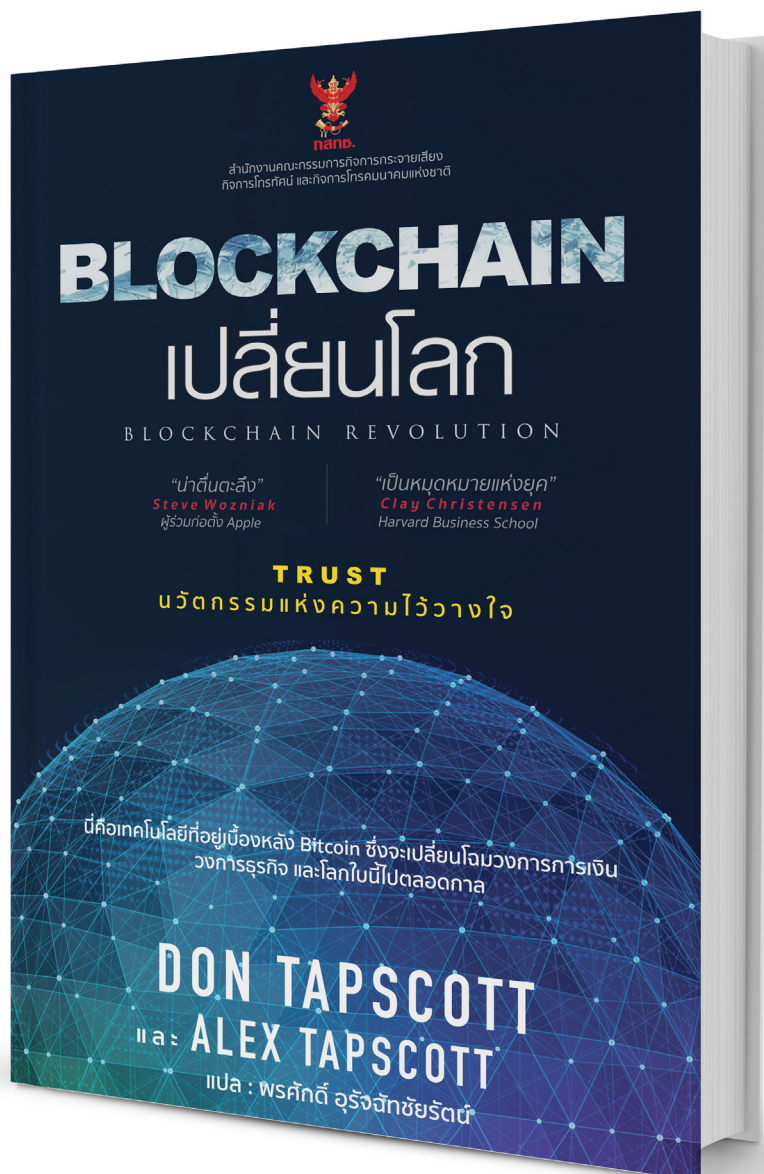

บทความ วิจารณ์หนังสือ

วิชัย โชควิวัฒน์*

สำนักพัฒนาการคุ้มครองการวิจัยในมนุษย์
สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข

vichaichok@yahoo.com*

BLOCKCHAIN เปลี่ยนโลก

BLOCKCHAIN REVOLUTION

เขียน : Don Tapscott และ Alex Tapscott
แปลและเรียบเรียง : พรศักดิ์ อรุณวัชรชัยรัตน์
ผลิตและจัดพิมพ์โดย : บริษัท ดีไวน์แมจิก จำกัด
เผยแพร่โดย : กสทช. พ.ศ. 2560
389 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นเอกสารเผยแพร่โดย กสทช. มีตราสัญลักษณ์ของ กสทช. บนปก และไม่ปรากฏราคาขาย นับเป็นผลงานเล่มที่ 2 ของดอน แอปสกอตต์ ที่ กสทช. เป็นผู้สนับสนุนให้มีการแปลและเผยแพร่ในประเทศไทย เล่มแรกคือ เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ซึ่งเขียนเดี่ยวๆ แต่เล่มนี้มีอเล็กซ์ บุตรชายเป็นผู้เขียนร่วม

ดอน แอปสกอตต์ ได้รับการจัดอันดับให้เป็น “นักคิด” ลำดับที่ 4 ของโลก โดย “*Thinker 50*” จึงเป็นบุคคลระดับโลกที่น่าสนใจติดตามในสิ่งที่เขาคิดและเขียนออกสู่สาธารณะ โดยเฉพาะในสังคมไทยที่ค่อนข้าง “อับจน” นักคิด

ดอนมิใช่เป็นเพียงนักคิดอันดับต้นๆ ของโลก แต่เขายังเป็นนักเขียนฝีมือดีที่มีผลงานระดับเบสต์เซลเลอร์หลายเล่ม หนังสือเล่มนี้เป็นอีกหนึ่งเล่มที่ตัวแทนจำหน่ายหนังสือของดอนเป็นฝ่าย ‘รบเร้า’ ให้เขาวางโครงการเขียนหนังสือเล่มใหม่ออกมา

ความสำเร็จในการเขียนหนังสือของดอนมิใช่เรื่องบังเอิญ หรือผลจากการโหมโฆษณา แต่เกิดจากฝีมือล้วนๆ ทั้งเนื้อหาสาระและการนำเสนอ ใน “*กิตติกรรมประกาศ*” ของหนังสือเล่มนี้ ดอนและอเล็กซ์เล่าถึงวิธีการเขียนที่น่าศึกษามาก เริ่มจากความสนใจ “จากการศึกษาผลกระทบของอินเทอร์เน็ตที่มีต่อสังคม เศรษฐกิจ ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากมาย จนกระทั่ง...เริ่มสนใจสกุลเงินดิจิทัลและผลกระทบที่มีต่อโลก...” ในขณะที่อเล็กซ์ผู้เป็นลูก ซึ่งเป็นผู้บริหารในธนาคารเพื่อการลงทุนแห่งหนึ่ง “...ได้สังเกตเห็นการมาถึงของบิตคอยน์และบล็อกเชนตั้งแต่ระยะฟักไข่ (ปี 2013) ด้วยความตื่นตัว และเฝ้าจับตามองมันมาโดยตลอด”

ต้นปีต่อมาเมื่อสองพ่อลูกชวนกันไปเล่นสกี จึง “ได้ระดมสมองคุยกันถึงเรื่องนี้ในระหว่างรับประทานอาหารมื้อค่ำ อเล็กซ์จึงตกลงเริ่มงานวิจัยเรื่องสกุลเงินดิจิทัลกับภาครัฐนาร่องไปก่อน” โดยเขาเริ่มจากการลงมือเขียนบทความเรื่องเครือข่ายการอภิบาลบิตคอยน์ (A Bitcoin Governance Network) ขึ้นมา

น่าสังเกตว่างานนี้หลังจากถกเถียงกันพอสมควรแล้วก็เริ่มต้นด้วยการวิจัย และนำเสนอความคิดเห็นบางประการสู่สาธารณะ และเมื่อตกลงใจจะเขียนหนังสือออกมา ทั้งคู่ได้ทำ “สิ่งที่สำคัญมากๆ สิ่งหนึ่ง นั่นคือการขอให้คริสเตน แชนด์เบิร์ก อดีตมือดีจากฮาร์วาร์ด บิซิเนส สกูล เพอร์ส มาช่วยเป็นบรรณาธิการต้นฉบับให้กับพวกเรา เธอทำงานได้วิเศษมากๆ จนเราต้องขอให้เธอมาร่วมงานกับพวกเราแบบเต็มตัว และเข้าร่วมการสัมภาษณ์นับร้อยๆ ครั้ง รวมถึงช่วยพัฒนาวิธีการอภิปรายประเด็นปัญหาต่างๆ นับล้านสิ่งให้กับผู้ที่ไม่มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีให้เข้าใจได้โดยง่าย เธอทำให้เนื้อหาที่แข็งทื่อกลับกลายเป็นสิ่งที่มีจิตวิญญาณ จึงกล่าวได้ว่าเธอคือผู้ร่วมเขียนหนังสือเล่มนี้ขึ้นมาด้วยอีกคนหนึ่งนั่นเอง เพราะถ้าไม่มีเธอหนังสือเล่มนี้ก็จะไม่มีวันสำเร็จลงได้อย่างแน่นอน...”

ตลอดเวลาของการเตรียมทำหนังสือเล่มนี้มี “การถกเถียงกันอย่างหนักของพวกเราตลอดช่วงปีที่ผ่านมา เพื่อกะเทาะเปลือกนักตลกใหญ่ใบนี้ให้สำเร็จ”

นี่คือแบบอย่างที่ดีของการทำหนังสือให้ทรงคุณค่า ท้ายเล่มหนังสือนี้จึงมี ‘คำนิยม’ จากผู้มีชื่อเสียงในวงการที่เกี่ยวข้องระดับโลกจำนวนถึง 33 คน เริ่มจากสตีฟ วอซเนียก คู่หูสตีฟ จอบส์ ผู้ร่วมก่อตั้งแอปเปิล คอมพิวเตอร์มาตั้งแต่ต้นบอกว่า “นี่มันเป็นหนังสือที่น่าตื่นตาตื่นใจมากๆ มันประกอบไปด้วยความลึกซึ้งและกว้างไกลที่น่าตื่นตะลึง มันทำให้ผมได้คิดว่าพวกเราได้มายืนอยู่ ณ หน้าประวัติศาสตร์ของจุดเปลี่ยนทางเทคโนโลยี สังคม และเศรษฐกิจ ที่เส้นขอบฟ้าไม่มีขีดจำกัดอีกต่อไปแล้ว”

โดมินิก บาร์ตัน กรรมการผู้จัดการระหว่างประเทศของบริษัทแมคเคนซีบอกว่า “เป็นงานวิจัยที่รัดกุมที่สร้างหนังสือทั้งดงามที่สุดเล่มหนึ่งขึ้นมา คือหนังสือที่ให้เหตุผลว่าทำไมคุณค่าแห่งอินเทอร์เน็ตจะเปลี่ยนแปลงชีวิตของพวกเรา นี่เป็นหนังสือที่ต้องอ่านให้ได้สำหรับช่วงเวลาที่ยุ่งเหยิงวุ่นวายเช่นนี้”

พัฒนาการของคอมพิวเตอร์เริ่มจากนักคณิตศาสตร์ชาวอังกฤษ อลัน ทูริง ที่สร้างคอมพิวเตอร์เครื่องแรกเพื่อถอดรหัสของกองทัพนาซีออกมาได้ โดยเมื่อใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่สร้างขึ้นถอดรหัสของฮิตเลอร์ได้แล้ว แทนที่จะตะโกน “ยูเรก้า” และโอ้อวดความสำเร็จ อลันกลับเก็บผลงานไว้เงียบๆ เพื่อถอดรหัสของฮิตเลอร์ต่อไปจนสิ้นสงคราม เชื่อกันว่าผลงานของเขาทำให้ฝ่ายสัมพันธมิตรชนะสงครามเร็วขึ้น 1 - 2 ปี ลดการบาดเจ็บล้มตายของผู้คนทั่วโลกได้นับล้าน ตอนนั้นถ้าอลันประกาศว่าถอดรหัสของฮิตเลอร์ได้ ฮิตเลอร์ย่อมสามารถแก้เกมได้อย่างง่ายดายโดยเพียงเปลี่ยนรหัสเท่านั้น

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มีการพัฒนาฮาร์ดแวร์ของคอมพิวเตอร์อย่างต่อเนื่องจนเข้าสู่ยุคแรกคือ ยุคเมนเฟรม ในช่วงคริสต์ทศวรรษ 50 และ 60 จนถึงยุค '70s - '80s ก็เข้าสู่ยุคมินิคอมพิวเตอร์ ค.ศ. 1982

ไอบีเอ็มและไมโครซอฟท์เริ่มเปิดโดเมนคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล หรือพีซี (Personal Computer: PC) และพัฒนาต่อมาเป็นแล็ปท็อป ปาล์ม แท็บเล็ต และสมาร์ทโฟน

ในด้านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เริ่มจากกองทัพอากาศสหรัฐฯ เริ่มพัฒนาเครือข่ายงานวิจัยชั้นสูง หรืออาร์ปาเน็ต (Advanced Research Projects Agency Network: ARPAnet) ตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1970 ซึ่งพัฒนาต่อมาเป็นอินเทอร์เน็ต ตามมาด้วยอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Things: IoT) และบล็อกเชน

หนังสือเล่มนี้อธิบายถึงบล็อกเชนอย่างง่ายๆ ว่า เป็น “เทคโนโลยีแบบบุคคลต่อบุคคล (peer-to-peer)... มันคือการติดต่อกันระหว่างคอมพิวเตอร์ 2 เครื่อง หรือสมาร์ทโฟน 2 เครื่อง เป็นต้น โดยไม่ต้องอ้อมผ่านเครื่องแม่หรือระบบตัวกลางใดๆ จึงขอใช้คำว่าบุคคลต่อบุคคลในความหมายที่แท้จริง...พวกเราจะได้เป็นเจ้าของข้อมูลและตัวตนของเราเองเสียที พวกเราจะแลกเปลี่ยนและสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ได้โดยไม่จำเป็นต้องมีตัวกลางที่เข้ามาดูแลข้อมูลและเงินทองให้พวกเราอีกต่อไป แดมเรายังรักษาความเป็นส่วนตัวเอาไว้ได้อีกด้วย เราไม่ต้องมาเสียเวลาปรับปรุงแก้ไขระบบใหม่โดยเริ่มต้นจากกลุ่มคนที่ร่ำรวย แต่เราเริ่มต้นมันใหม่ได้จากทุกหนแห่ง นับจากจุดเริ่มต้น เช่น ชาวนา ไปจนถึงคีตกวี เพราะขอบฟ้ามันไม่เคยมีอยู่จริง”

หนังสือเล่มนี้เป็นผลจากการวิจัย สร้างความเข้าใจในเรื่องของบล็อกเชน ว่ากำเนิดมาอย่างไร ทำงานอย่างไร มีจุดแข็งและข้อจำกัดอย่างไร จะนำมาใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง และทำนายว่าจะมีผลกระทบต่ออนาคตของปัจเจก สังคม และโลกอย่างไร โดยนำเสนออย่างเป็นระบบ อย่างยอตนักคิด และอย่างนักเขียนมือดีโดยแท้

น่าเสียดายที่ไม่มีการให้ประวัติและผลงานของผู้แปลหนังสือเล่มนี้ ซึ่งโดยภาพรวมแล้วนับว่าแปลได้ดี อ่านเข้าใจง่าย ข้อที่น่าจะต้องปรับปรุงถ้ามีการตีพิมพ์ครั้งใหม่คือศัพท์บางคำ โดยเฉพาะคำที่แปลจาก Consensus คำที่ถูกต้องคือ “ฉันทมติ” ไม่ใช่ฉันทามติ เพราะคำนี้มาจาก “ฉันทะ สนธิกับ มติ” ต้องลดรูปสระลงเหลือฉันทมติ ถ้าเขียนฉันทามติจะเท่ากับ “ฉันทะ สนธิ อมติ” ซึ่งผิด คำนี้สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติเคยสอบถามราชบัณฑิตยสภาแล้ว เดิมราชบัณฑิตยสภาก็เคยเขียน “ฉันทามติ” ต่อมายอมรับและแก้ไขแล้วว่าที่ถูกคือฉันทมติ อีกคำคือคำแปล Agenda คำนี้มักแปลผิดว่า “วาระ” ที่ถูกคือ “ระเบียบวาระ” น่าเสียดายที่วงการหนังสือเมืองไทยยังให้ความสำคัญกับวิชาการน้อยมาก หนังสือเล่มนี้จึงไม่ปรากฏชื่อบรรณาธิการ แตกต่างจากที่ตอนและอเล็กซ์ใช้บริการอันทรงคุณค่าของเคิร์สเทน อดีตมือดีจากสำนักพิมพ์ฮาร์วาร์ด บิซิเนส สกูล เพรสส์